Pääministeri Orpon hallituksen budjettiriihi

1.9.2026

Työsuhdeoptiot

Hallitus toteuttaa työsuhdeoptioiden verotuksen uudistuksen kevään 2026 kehysriihessä sovitun mukaisesti. Hallitus on sopinut budjettiriihessä lausunnoilla olleeseen hallituksen esityksen luonnokseen tehtävistä täydennyksistä ja täsmennyksistä.

Hallituksen esitystä täsmennetään osakkeen arvonalentumisen huomioimisen osalta siten, että mikäli verovelvollinen ei voi vähentää työsuhdeoption perusteella merkittyjen osakkeiden luovutuksista syntyviä luovutustappioita muusta pääomatuloverotuksesta, ei osakkeiden luovutuksista vahvistettaisi normaalia luovutustappiota, vaan lykätystä ansiotuloverosta vähennettäisiin pääomatuloverokannan mukainen osuus osakkeiden myynnistä syntyneestä luovutustappiosta. Lisäksi säädetään, että maksuunpantava ansiotulovero ei voi olla suurempi kuin osakkeista saatu todellinen tulo, eli luovutushinta vähennettynä verovelvollisen osakkeesta ja työsuhdeoptiosta maksamalla hinnalla.

Optioiden pitämistä koskevaa määräaikaa lyhennetään 24 kuukaudesta 12 kuukauteen yhdenmukaisesti työeläke- ja sairausvakuutuslainsäädännön kanssa. Määräaika lasketaan yksiselitteisesti optioiden myöntämisestä niiden tosiasialliseen käyttämiseen. Lykkäys voi soveltua optio-ohjelmaan myös osittain.

Hallituksen esityksessä varmistetaan, että työsuhdeoptioiden käyttö ja henkilöstöannit ovat verotuksen kannalta ennakoitavia myös konsernirakenteessa.

Ilmoitusvelvollisuuden osalta varmistetaan, että velvollisuus on verovelvolliselle hallinnollisesti mahdollisimman kevyt.

Muutokset hallituksen esitykseen tehdään nopeasti ja esitys annetaan eduskunnalle budjettilakiaikataulussa.

Gigatehdas

Kansainvälisesti Suomi on osaava ja innovatiivinen talous, jonka on mahdollista ensimmäisten joukossa hyötyä merkittävästi tekoälyteknologioista ja niiden soveltamisesta. Tekoälyn hyödyntäminen julkisella ja yksityisellä sektorilla edellyttää turvallista ja suvereniteettivaatimukset täyttävää laskentakapasiteettia. Hallitus on valmis antamaan enintään 50 milj. euron sitoumuksen eurooppalaisen tekoälyn gigatehtaan (AI-gigatehdas) Suomeen saamiseksi. Sitoumus perustuu Suomen julkisen sektorin tekoälyn käytön arvioituun laskentatarpeeseen sekä laskentakapasiteettiin, jota voitaisiin kohdentaa start-up- ja kasvuyrityksille osana T&K-tukea Business Finlandista. Sitoumuksesta aiheutuvat menot katetaan tekoälyn tuottamin hyödyin,

T&K-varoin tai julkisen sektorin toimintaan muuten jo varatuista varoista niitä uudelleen kohdentamalla. Suomen sitoutuminen viedään eduskunnan käsiteltäväksi osana syksyn lisätalousarvioesitystä.

Aiheettomat valitukset

Osana työtä aiheettomien valitusten ehkäisemiseksi oikeusministeriössä valmistellaan hallituksen esitys etukäteismaksun (siltä osin, kun valitus koskee muuta kuin valittajan omaa asiaa) ja seuraamusmaksun käyttöönotoksi hallinto-oikeuksissa. Esitys lähetetään poliittisen käsittelyn jälkeen lausunnoille alkuvuodesta 2027.

Valtiovarainministeriössä valmistellaan hallituksen esitys kuntalakiin tehtäväksi muutokseksi, jolla oikeus kunnallisvalituksen tekoon yksityishenkilön ja kunnan välisestä asuinkiinteistön kaupasta rajataan asianosaisille. Esitys annetaan syksyn 2026 aikana.

Lisäksi valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö selvittävät muita mahdollisia keinoja puuttua ilmiselviin sarjavalitustapauksiin kunnallisvalituksissa.

Tekoäly

Hallitus selvittää tekoälyn ulko- ja turvallisuuspoliittisia vaikutuksia Suomelle. Hallitus asettaa ulkoministerin johdolla asiantuntijatyöryhmän, jonka tehtävänä on muodostaa kokonaiskuva kansainvälisen tekoälykehityksen vaikutuksista Suomen asemaan ja tunnistaa niitä strategisia valintoja, joihin Suomi on lähivuosina otettava kantaa. Työryhmä kuulee keskeisiä ministeriöitä. Työryhmä esittää lopuksi suosituksia poliittisille päättäjille.

Ammoniakki

Hallitus käynnistää selvityksen Suomen irtautumisesta fossiilisesta ammoniakista (tiekartta), ammoniakin huoltovarmuuden vahvistamisesta sekä puhtaan ammoniakin kotimaisen tuotannon ja käytön edellytyksistä, huomioiden samalla kierrätysravinteiden ja biokaasun edistämisen.

Kansallisen rokotusohjelman laajennus

Tehdään selvitys puutiaisaivokuumerokotuksen lisäämisestä kansalliseen rokotusohjelmaan laajemmin kuin nykyisellään.

Lisäksi selvitetään tutkimuksen pohjalta kansallisen rokotusohjelman laajentamista siten, että koko 75 vuotta täyttävälle ikäluokalle tarjottaisiin vyöruusurokote. Tällä hetkellä rokotus tarjotaan määriteltyihin riskiryhmiin kuuluville.

Verokannustin uudelleensijoituksille nuoriin kasvuyrityksiin

Selvitetään suomalaisen mallin luomista, jossa nuoriin kasvuyrityksiin tehtyjen sijoitusten tuotot voidaan sijoittaa uudelleen uusiin startup-yrityksiin ilman välissä tapahtuvaa verotusta.

Osakesäästötili koskemaan listaamattomia yrityksiä

Selvitetään osakesäästötilin laajentamista kattamaan myös sijoituksen listaamattomiin yrityksiin. Selvitetään lisäksi sijoittaminen osakesäästötilin kautta rahastoihin, jotka sijoittavat listaamattomiin yrityksiin.

Alkoholin verkkokaupan verovalvonta

Selvitetään alkoholin etämyynnin verovalvonnan tehokkuuden varmistamiseksi tarvittavat lainsäädäntömuutokset ja resurssitarpeet. Tavoitteena on, että valvonnan tehostaminen voimaan mahdollisimman pian.

Kansallispuistojen vapaaehtoismaksut

Edistetään tarpeellisia muutoksia rahankeräyslakiin kansallispuistojen vapaaehtoisten käyntimaksujen mahdollistamiseksi kansallispuistojen rahoituspohjan vahvistamiseksi.

Urheilutapahtumahaku

Hallitus edistää urheilutapahtumahakustrategian pohjalta urheilutapahtumien suunnitelmallista hakemista. Tarkoituksena on saada Suomeen järjestettäväksi merkittäviä arvokilpailuja. Tavoitteena on siirtyä tulevaisuudessa yksittäisten tapahtumien satunnaisesta hakemisesta koordinoituun, vaikuttavaan ja pitkäjänteiseen suurtapahtumakokonaisuuteen.

Kielikohtaamisjärjestelmän kehittäminen

Toteutetaan selvitys järjestelmästä, jonka avulla molemmilla kansalliskielillä samankielinen potilas ja henkilökunnan jäsen saatetaan yhteen hoito- ja palvelutilanteessa.

YEL

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen yrittäjien eläkelain uudistamiseksi kehysriihessä sovitun valinnanvapausmallin mukaiseksi. Esitys annetaan kiireellisenä.

YEL-uudistuksen tarpeellisena jatkoaskeleena hallitus käynnistää valmistelun kaikkien yrittäjien tuomiseksi tulorekisterin sekä positiivisen luottorekisterin piiriin.

Valmistelun tavoitteena on vahvistaa yrittäjien yhdenvertaisuutta ja mahdollistaa reaaliaikainen ansiotulojen seuranta myös yrittäjien eläkejärjestelmässä.

Kehysriihessä päätetyn mukaisesti hallitus käynnistää selvityksen yrittäjien eläkemaksujen rahastoinnista ja valmistelee asiasta toimenpide-ehdotuksen.

Maakuntalennot

Maakuntalentojen nykysopimus jatkuu helmikuun 2028 loppuun. Hallitus on käynnistänyt selvityksen maakuntien lentoyhteyksien toteutusmallista pitkällä aikavälillä, joka valmistuu vaalikauden loppuun mennessä, jotta maakuntalentojen jatko voidaan päättää ensi kevään hallitusneuvotteluissa ilman katkoa lentoyhteyksiin.

Katsomoturvallisuuden edistäminen

Selvitetään toimenpiteitä urheilutapahtumien katsomoturvallisuuden edistämiseksi vuoden loppuun mennessä sisäministeriön, oikeusministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeella osallistaen valmisteluun urheiluseuroja ja muita tapahtumajärjestäjiä.

Kotihoito

Ikäihmisten kotihoitoa toteutetaan eri tavoin eri puolilla maata. Pohjautuen THL:n tutkimukseen (2025) laaditaan ikäihmisten kotihoitoa koskevat kansalliset laatumittarit, joiden avulla saadaan vertailutietoa kotihoidon laadullista arviointia varten.

Yritystuet

Yritystukien vaikuttavuutta parannetaan siten, että tukikriteereissä painotetaan vaikutusten kohdentumista Suomeen, vaikuttavampia hankkeita ja enemmän yksityistä pääomaa sisältäviä hankkeita. Esityksellä tuet valjastetaan tehokkaammaksi osaksi julkista kasvurahoitusta. Yritystukineuvottelukunnan mandaattia vahvistetaan.

Maatalous

Hallitus jatkaa hallitusohjelman mukaisesti maatalouden toimintaedellytysten vahvistamista, ja uudelleen kohdentaa tältä ohjelmakaudelta käyttämättä jääviä varoja ruuantuotannon tukemiseen korvaten kriisien maataloudelle aiheuttamia kustannusten nousuja

Hyvinvointialueiden TKI-toiminta

Hyvinvointialueiden TKI-toiminnan kannustimia kehitetään siten, että ne kannustavat ulkopuolisen ja kilpailun rahoituksen hakemiseen, tutkimusyhteistyöhön sekä tutkimustulosten kaupallistamiseen. Samalla vahvistetaan kansallisten tutkimusinfrastruktuurien ja laaturekisterien hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuollon tukena.

TKI-rahoituksen vaikuttavuutta sekä terveys- ja hyvinvointialan kasvua vahvistetaan kohdentamalla ja ohjaamalla nykyistä rahoitusta aiempaa tehokkaammin. Kansallista monisektoraalista ohjausta ja koordinaatiota vahvistetaan ja FinTrialsin ja Finnish Health Data Spacen (FHDS) toimintaa edistetään käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Svenska Teatern

Hallitus on päättänyt liittää Svenska Teaternin Helsingin kansallisnäyttämöiden joukkoon 1.1.2029 alkaen. Hallitus varautuu lisäämään 2,6 miljoonaa euroa valtionrahoitukseen kansallisten taidelaitosten toimintaan vuosien 2028–2031 teknisessä julkisen talouden suunnitelmassa.

Hevostalous

Vuoden 2027 talousarvioesityksen täydentävän esityksen yhteydessä arvioidaan hevosalan tilanne ja rahoitus rahapeliuudistuksen voimaantulon siirryttyä 1.7.2027.